

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampilj za 30 kr.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

V Ljubljani 14. jan.

V predzadnjem listu smo priobčili poročilo o seji kranjskega deželnega zbora, v kateri je bila velika debata o čisto mali stvari: šlo je namreč za to, ali naj dežela da nekaj pеди zemlje ljubljanskemu mestu, ali ne. Ne za kako posestvo z več orali, ne za kako znamenito svoto, nego za ubozih 130 sežnjev so se modri naši postavodajalci borili dve uri v ostrem boji. Strastno je Dežman našemu narodu še ne rojene slovenske šolske knjige ob glavo lučal, po petelinje se je Costa spenjal in na prsi potrkal si pripovedovaje, kako junaško stoji na braniku „koristi dežele“. In ko so od slavne nemškutarske strani vitezi Langerji in Zavinški s sulicami svoje velike zgovernosti v boj prišli, onda so se vzdignili tudi naš očanec Bleiweis, odprli modrost svojih ust in podrli sovražnike, ki so hoteli našo deželo s tem strašno obubožati, da so jej jemali 130 sežnjev zemlje! In ko sta Bleiweis in Costa z enim glasom večine otela naši deželi bogatstvo in diko 130 klafter svete matere zemlje, zmagovalno sta šla domov, s sladko zavestjo, da ima venec zaslug za domovino eno lavorovo pero več.

Tako je bil boj v njegovem velikanstvu. Med bojem pak ste se prigodili dve epizodi, vredni, da dnevnemu rapsodistu ne odidejo, temveč, da se potomcem ohranijo. Bil je namreč med bojevniki Costovimi mož, po imenu Horak; temu je enkrat v glavi zablisknilo, zazdelo se mu je, da je ves ta prepir „de lana caprina“, ali žabje-mišja vojska. Zato je dal moder svet, naj borba za deset minut preneha, da se poskusi mir narediti, „in dieser leidigen geschichte“, kakor je Odisevs Horak pametno dejal. A ko Costa vidi, da bi se mogel „mir“ nare-

čiti, ako se Horakov nasvet sprejme, migne svojim mamelukom in brzo poderó Horaka. Le-ta se jezen kakor Ahil za ladije pomakne, t. j. pri glasovanji ne glasuje za nobeno stranko. — Poleg tega sta bila še dva druga, dr. Razlag in Zagorec, ki sta mislila, da bi se smelo ubozih 130 sežnjev vse eno ljubljanskemu mestu prepustiti, če prav hranilnica neče za vekomaj 400.000 gold. za-nje dati. Vse res, da se hranilnica slovenske re- alke boji, vse res, da ji je prej drugače obetala, ali kaj se hoče? Ali bo hranilnica in realka slovenska postala, če jej Costa zobe pokaže? Kaj pa dosežemo, če v taci malostih, pravih bagateljuostih povsod strast in nespravljivost kažemo? Res, da nema hranilnica prav, ali čemu dražiti jo še bolj, predno se je poskušalo z lepo pridobiti jo. Tako ali drugače je morda dr. Razlag mislil in glasoval, naj se onih 130 sežnjev da mestu.

Zdajci pak je dobila cela stvar še drugi akt. Farovšk list v svoji zadnji številki vzame trobento in svojim vernim zatrobi: dr. Razlag je izdajavec (sic), on „je stopil v vrste sovražnikov naše dežele“, „potegnil je z nemčurji“ itd. Tako se hujska, o Horaku se molči, ker je mesó od njihovega mesa.

Gospoda! ali niste smešni? Ne samo to, zlobni ste tudi in ne vidite, da s tako taktiko ne boste pridobili pametnih ljudij. Izdajavec domovine, sovražnik svoje dežele, — to so teška, teška očitanja! Predno jih izgovarjate, mogli bi malo premisliti, kaj pravite, posebno vi duhovni uredniki, katerih poklic ni sovražstvo sejati, ne hujskati. Kako je mogoče mirno, trezno politikovati, ako se v vsaki malosti, kjer nazori niso eni in isti, precej z najtežjimi, največjimi obdolževanji traktiramo? Kaj poreče prosti narod, ako to vidi in sliši? Ali res menite, da to

nij koruptivno? Ali nemate nobene vesti, nobenega strahu, da tako postopanje na vaše glavé pade?

Obedve stranki, nemškutarska in narodna ste v tem dozdej dostikrat grešili, da ste male, neznatne, s politiko in narodnostjo nobene zveze, ali vsaj le malo zvezo imajoče reči smatrali kot principijelno vprašanje. Tako je mnogokrat kak poslanec „iz discipline“ glasoval proti svojemu prepričanju. Čemu so potem debate, čemu dokazi, če tudi v malostnih rečeh prinaša neinformiran poslanec klubov sklep soboj in po njem glasuje? V velicij, celo domovino, slovenstvo, literaturo, narodna načela zadevajočih rečeh, — da, tam je treba stroge složnosti in narodne discipline. Take reči so pač bile v kranjskem zboru letos, na primer ona o 10.000 gld. za šolske knjige, kjer je cela narodna stranka tudi edina bila, taka stvar je bilo slovensko gledališče, kjer je pa dr. Costa Nemcem lože zastoj prodal — brez vse motivacije. O tem drugič.

Iz deželnih zborov.

Kranjski deželni zbor.

(XI. seja 13. jan.) Deželni glavar Kaltenegger poroča, da vlada predlaga deželnemu zboru prošnjo občin novomeškega in krškega okraja za podporo zaradi toče. Škode je 111.000 gl. Margheri in Zagorec priporočata, naj se podpora podeli. Seja preneha in finančni odbor se snide v posveto-

vanje. Ko se seja zopet začne, pride dnevni red na vrsto in poročilo o delovanji deželnega odbora. Prvi poprime besedo

Dr. Zarnik: „Jaz sem vprašal več poslancev štajerskega deželnega zbora, kako je tam s predlogami in poročili dež. odbora,

Listek.

„Far.“

(Jezikoslovna drobtina.)

Spominjam se, ka se je č. g. Jaran lanko leto v „Zgodnji Danici“ hudo razlutil nad „Slovenskim Narodom“ za to, ker je moj prijatelj Baptista v svojih izvrstnih „nedeljskih pismih“ zapel prelepo, po vsem Slovenskem znano narodno pesen:

„Pa sem rajtal študirat',
Pa sem rajtal bit' far,
Pa mi je ljub'ca branila:
„Moj ljubček, nikari!“

Posebno pa beseda „far“ je gospoda Jarana hudo spekla in zbôla. No, g. Jaran je pobožen mož, zatorej in pa ker vemo, da ima v časih svoje muhe, mu tega ne bomo zamerili.

A baš tako kakor „Zgodnja Danica“ se bojé „farja“ vsi slovenski klerikalni listi brez izimka. Da, celo zdi se mi, da se samega hudiča manje boje, nego „farja“; kajti besedo hudič večkrat in brez manjših ovinkov rabijo, „farja“ pa ali celo ne pišejo, ali ga sramožljivo pod „ušesca“ oklepajo, ali pa samo sè začetno črko in dvema pikama (f. .) zaznamujejo. Človek bi iz tega sklepal, ka mora „far“ strašno pregrešna ali vsaj žaljiva beseda biti. A če pogledamo v zgodovino slovenskega jezika, vidimo, ka beseda „far“ do najnovejših klerikalnih časov nij imela nobenega žaljivega, sramotivnega ali celo pregrešnega pomena, nego da so jo i protestantovski i katoliški slovenski pisatelji, duhovni, brez vsega pomisleka rabili. To se prav lahko dokaže s citati iz pisem slovenskih pisateljev, ki so živeli v različnih dobah in dokaz je toliko lóži, ker

ima Kopitar v svoji slovnici (Grammatik der slavischen Sprache in Krain, Kärnten und Steyermark, Laibach 1808.) na 157. strani evangelij ob usmiljenem Samaritanu (Luk. X. 30 — 36), v katerem se omenjena beseda večkrat nahaja, natisnen v 15. različnih slovenskih prestavah, pisanih od l. 1557. — 1806.

1. Primož Trubar, prvak slovenskih pisateljev ali, kakor Metelko pravi, „unser literarischer Columbus“, piše v navedenem evangeliji l. 1557.:

„Pergudilu se ie pag, de en Far doli gre po tei isti cesti, inu kadar on nega zagleda, ie šal mumu.“

2. Sebastijan Krel piše v II. natisu svoje postile l. 1578.:

„Prigodilo se ie pak, da je edan Far rauno tim istem Potem doli šal, inu kadar ga ie videl, ie mimo šal.“

in zvedel sem, da jih poslanci zgodaj uže na mizi dobé. Jaz mislim, da dām želji celega zbora izraz, ako terjam, da naj se tudi pri nas tako zgodi, in to sem terjal uže 68. in 69. leta; ker se to nij zgodilo, sem iskal krivde, in izvedel sem, da je temu uzrok slovenska prestava. Meni se čudno zdi, da je o slovenski prestavi sploh govorjenje. V sesiji deželnega zbora 68. leta se je sklenilo, da ima uradni jezik kranjskega deželnega odbora biti slovenski. Toda v deželnih uradih je slovenski jezik še zdaj „paradegaul.“ Prestave se morajo ekstra preskrbovati in plačevati, in še za to nemamo določenih predstavljavcev. Prestave predlož preskrbuje zdaj učitelj Tomšič, zdaj telegrafski uradnik Hadrlap, zdaj zopet kdo drug. Kleinmajerjev faktor je tožil, da se potem prinesó „auf kaszetteln“ pisane v tiskarno, in se ponoči tiskajo; in ponočno tiskanje še več velja. Deželnim uradnikom smo plače povišali. Njihova dolžnost je, da slovenske prestave preskrbe, če se slovensko ne dela kot original; za to jih plačamo. Uradni jezik je slovenski, tedaj je najemanje za slovenske prestave naravnost rečeno: nemisli. Sploh sem se imel priložnost prepričati, da deželni uradi slovenski jezik res le za parado rabijo. Med tem, ko dobimo mi dopise, postavim iz goriškega odbora, slovenske, pošiljamo mi v Gorico nemške, in čisto naravno je, da je nek goriški deželni odbornik, ko je videl, da od nas le nemške dopise dobiva, začuden rekel: „Che curiosi patrioti questi Cragiolini!“ (Velik smeh na galeriji in med poslanci.) Jaz tedaj zahtevam, da se slovenski jezik v deželnih uradih ne jaha samo kot „paradegaul“, nego da se v tem strogo izvršuje sklep deželnega zbora, ki se tiče slovenskega kot uradnega jezika, zraven pa tudi terjam, da prestave deželni uradniki sami preskrbó, da se ne bó za-nje še ekstra na sto in sto goldinarjev izmetavalo.

Bleiweis in Dežman negirata, da bi bil slovenski jezik deželnim odbornikom „paradegaul“, in zadnji pravi, da on le zato nemški govori v odboru, ker mora zastopati interese nemške kurije. Dežman dalje tudi terja, naj prestave uradniki preskrbujejo.

Zarnik pojasnuje, da on ne govori o odbornikih, nego le o uradnikih deželnega odbora.

Bleiweis zavija Zarnikove besede, in se prepira dalje. Zarnik želi besede, a Horak

kriči: „Schluss, Schluss!“ Končno Zarnik še enkrat pové, da je le o uradnikih govoril.

Costa se izgovarja, da imajo deželni uradniki od zjutraj do zvečer dosta dela, in da ne morejo še prestav preskrbovati. Prestavljavce imamo le za nekaj časa najete, kakor stenografe.

Zarnik pravi, da Klavžar v Gorici preskrbuje slovensko, nemško in laško poročilo, da bi ga tedaj tudi naš Kreč s svojimi drugovi lahko.

Apfaltrern stavi predlog, naj se računsko poročilo naredi v času, da se bo pri sejah uže na mizi poslancev dobilo in dežela ne posebe stroškov imela.

Tavčar hoče, da se ta predlog v dva razcepi, kar se zgodi. Prvi del se pri glasovanji sprejme, drugi pade.

(Da'je prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele

V Ljubljani 14. januarja.

Na **Češkem** bodo tudi v mestih mla-doeči izpuščeni in se bodo kandidirali od Riegrove strani le taki, ki nečejo o udeleževanju deželnega in državnega zbora nič vedeti.

V **moravskem** zboru je pater Wurm interpeliral vlado, zakaj se na nemških šolah ne pusti slovanskim učencem v svojem jeziku učiti se verozakona.

V **gališkem** dež. zboru so poljski kmetje, ki so poslanci, in pa Rusini demonstrirali proti okrajnim zastopom, katere hočejo kot škodljive odpravljene imeti. Pri posvetovanji občinske postave so ti kmetje z Rusini vred zbornico zapustili.

Ogerski Srbi v ogerski vojni granici so imeli dve volitvi v državni zbor. V Pančevu so narodni Srbi, katerih kandidat je bil znani dr. Polit, pali z 970 glásovi proti 1366, katere je dobil vladni Srb Stojakovič. V Karansebesu je voljen enoglasno general Donda, sicer naroden Slovan, avla-den mož.

Vnanje države.

Na **Francoskem** bo pa menda mi-nisterstvo Broglie ob krub prišlo. Broglie je predlagal 8. jan. neko postavo, o kateri smo uže govorili. Ker je manjkalo nad sto poslancev, ki so raji doma poprtnik jeli, nego da bi v Versailles prišli svojo dolžnost izpolniti, nepopularnost občinske postave, nepriljubnost gospoda Broglieja, katerega je Thiers tako dobro zval „varovanca cesarstva“, — vse to je uzrok, da je Broglie 8. t. m. tepen bil. Pa je tudi ta Broglie od vseh preklanjaj, in kadar gre čez kaka ustna, spremlja ga izraz zaničevanja. Ves Paris

prostejše diha, odkar je dobil Broglie poto-valni list, ta minister, ki reakcije nij mogel bolj podpirati, kakor jo je, akopram je nek-daj hudo mlatil liberalne fraze. Ne ve se, bo-li Broglie hotel culico zvezati in kabinet zapustiti. Toda, ako se to tudi ne zgodi, ob moč je zdavnaj. Padec od 8. jan. mu bo, kakor šiba privezan na hrbtu, ter mu, kakor Damoklejev meč nad renakcionarsko glavo mahal. — Maršal Mac-Mahon to krizo se stališča konstitucionalnega monarha hlad-nokrvno gleda. Kak bo konec, bomo kmalu videli.

Na **Badenskem** se je v **nemški** dr-žavni zbor volilo dvanajst narodnih liberalcev in dva uda iz centra. V Württembergu so voljeni štirje liberalci in eden svoboden kon-servativec. V renskem palatinu je voljenih 5 liberalcev; v Nassau naprednjak Schulze-Delitzsch in 2 liberalca; na Heskem 2 na-prednjaka, 1. liberalce. V Unterfrankenu so voljeni 4 iz centra in 2 liberalca.

Dopisi.

Iz Gorenjskega 10. jan. [Izvir.

dop.] Kakor je „Slov Narod“ uže povedal, bili so podpisi na „nezaupnico“ od gorenjskih volilcev, poslano gosp. dr. Razlagu, po du-hovnikih izsiljeni, nekaterim zaukazani. To je gola resnica. To tudi vsakteri lahko spozna, ako le to reč tu na mestu natančno pregleda. Volilni možje so pri nas na Go-renjskem dozda bili večjidel le župniki in kaplanje in potem nekaj taci mož, ki so tudi njih duha in se dajo prav po župnikovi in kaplanovi volji sukati, kamor je, in ki so tudi pripravljeni, taiste poslušati, nevprašaje ali je prav ali neprav.

Torej v takih okoliščinah nij nič čudnega da se je od gorenjskih volilcev dr. Razlagu „nezaupnica“ podpisavala „in bianco“. More se reči, da večina gorenjskih posestnikov nij nikdar za to bila, da bi se dr. Razlagu nezaupnica poslala. Več županov tukaj na Gorenjskem mi lahko to pritrdi. A na Go-renjskem volilce dozda večjidel duhovniki določujejo. Za to pa k volitvi, pri kateri se volilci volijo, pridejo vsi župniki in kaplanje in saboj pripeljejo nekaj popolnem od njih odvisnih, udanih mevž. Vsi tisti posestniki pa, ki ne marajo, da bi povsod le duhovniki gospodarili, ostajejo doma. Na dan volitve sem vprašal nekega posestnika, ki je sam od cele podžupanije volit prišel, zakaj da tudi drugi ne pridejo, ki imajo ravno tako volilno pravico, kakor vi? Na to vprašanje se mi mož namuzne in pravi, da zato ne pridejo, ker jih nij volja, le duhovnov voliti,

3. Jurij Dalmatin piše l. 1584.:

„Përmerilu se je pak, de je en Far po teisti césti doli šal, inu kadar je njega vidil, je mimu šal.“

Tako so pisali naši protestantje. Čujmo zdaj, kako so pisali naši katoliki!

4. Tomaž Hren (Chrön), ljubljanski škof, „kranjski apostol“, piše l. 1612.:

„Përmerilu se je pak, de je en Far po teisti césti doli šal: inu kadar je njega vi-dil, je mimu šal.“

5. Jan. Lud. Schönleben, dr. theol., stolni dekan in protonotarius apostolicus piše v 2. natisu Hrenovih evangelijev l. 1672.:

„Përmerilu se je pak, de je en Far po teisti césti doli šal: inu kadar je njega vidil, je mimu šal.“

6. Anonymus piše v 3. natisu Hrenovih evangelijev l. 1730.:

„Përmerilu se je pak, de je en Far po

tiisti cejsti doli šal: inu kadar je njega vidil, je mimu šal.“

7. Anonymus (fajmošter Paglovec) piše v 4. natisu l. 1741.:

„Përmerilu se je pak, de je en du-houni po taisti césti doli šal: inu kader je nje-ga vidil, je memu šal.“

8. Anonymus piše v 5. natisu l. 1772.:

„Permirelu se je pak, de je en Mašnek po tiisti césti dolišov: inu, ke je njega videl, je memu šov.“

9. Anonymus piše v 6. natisu l. 1777.:

„Permirlu se je pak, de je en Mašnik po tisti césti doli šov: inu, ke je njega videl, je memu šov.“

NB. Tedaj baš o tistem času, ko je spačenost in spridenost slovenskega jezika do vrhunca dokipela, o dobi zloglasnega

patra Marka Pohlina, je beseda „duhouni“, „Mašnek“ in „Mašnik“ — poštenega „farja“ izpodrinila, a le za kratek čas, kajti uže

10. Jurij Japel, takrat škofijski no-tar, piše v svoji bibliji l. 1784.:

„Përmerilu se je pak, de je en Far po teisti pōti doli šal, inu kadar je on njega vidil, je memu šal.“

11. Prav tako rabi Japel besedo „far“ v svoji bibliji v letih 1787., 1792., 1800., tedaj ob času, ko je uže naš slavn Valen-tin Vodnik z drugimi katoliškimi duhovni („revisorji“) vred Japlovo biblijo pred tiska-njem pregledaval.

12. In še l. 1806. piše Japel, takrat kanonik in viši šolski nadzornik v Celovci:

„Përmerilu se je pak, de je en Far po teisti poti šal, inu kadar je njega vidil, je memu šal.“

Fiat applicatio!

P.

ako bi pa duhovnov ne volili, bi jim potem fajmoštri v eni ali drugi zadevi utegnili nagajati. In sitno je, pravijo naši kmetje, duhovniku zameriti se, ker bog odpusti, far pa nikoli.

Iz tržaške okolice 10. jan. [Izv. dopis.] V poštovanem vašem časopisu 4. t. l. se je zopet bralo o naših slavnih okrajnih načelnikih Lukši in Maiti-ji in sicer o zadnjem „ta je tič, da ga mu nij para.“ In res, to je človek, ki ne misli na drugo, nego na maščevanje, s čemer pak sam sebe največ tlači. — Dne 10. novembra l. l. je bil semenj v Lokvi sežanskega okraja. O takih dneh ljudje pijejo in marsikateri ga tudi pod kapo dobi. Med takimi je bil bržkone lipički logar Pavel Česnik, ki v prvih nočnih urah zapusti Lokvo in se v družbi dveh drugih ondotnih kobilskih blapcev poda proti Lipici, v temni noči se zvrne čez neko rupo, si zlomi tri rebra, izgubi zavest ter je kakor mrtev. Jeden spremljevalec se napoti nazaj v Lokvo voza iskat, sreča pak med potom bazovskega zdravnika, dra. Vickota Giaksa in ga zaprosi, naj nesrečnemu Česniku zdravilsko pomoč skaže. Giaksa pride do nesrečnega mesta, skoči s svojega voza in stori, kar se je moglo v temni deževni noči brez zdravniških priprav le storiti, ter pred odhodom okolostoječim zatrdi, kadar Česnika domu pripeljejo, odmah poslati po zdravnika v Sežano ali po njega na Bazovico. Drugi dan 11. novembra pride zdravnik sežanski, pregleda Česnika, ga najde mrtvoudom taknjene, s tremi zlomljenimi rebri. Česnik ne da bi zavedel se, isti dan umre. — Pridejo žandarmi iz Opčine v Lipico, zvedo dogodjaj, naznanijo ga magistratu v Trst. Magistrat pošlje Maiti-ju povelje: „naj pozve, jeli Česnik po posilstvu, ali po nesreči življenje izgubil?“ Maiti odgovori, da po nesreči; vendar pristavi, ne da bi bil vprašan, le iz osebnega svojega sovraštva, da memoidoči dr. Giaksa nij hotel z voza stopiti in nesrečnemu Česniku pomoči skazati. Na to Maiti-jevo laž stavi magistrat zdravnika Giaksa v preiskavo, a dr. G. je svojo nedolžnost ter Maitija hudobnost očitno dokazal, kar mu je magistrat z dopisom 23. decembra 1873, št. 22078, naznanil in ga čisto nedolžnega ter opravičenega spoznal, Maiti-ju pa njegovo opetovano hudobnost pod nos pomazal. Prva hudobnost, ki jo je Maiti vrlemu značajnemu mlademu doktorju storil, je bila o neki komisiji na Padričih sporad nekega bolnega vola, ker je Maiti doktorja zavoljo razžaljenja časti tožil, a pravdo izgubil z magistratovim naznanilom 20. dec. 1873, št. 12724. S temi dogodjaji je bila „Maiti-jeva slava“ zelo pomandrana, zato si nij dal miru, dra. na vsak način ponižati in sebe povišati. Kaj stori: 16. decembra l. l. zvečer v mraku pride v gostilnico k Vrabcu, kjer Giaksa stanuje, in vpraša po doktorji, ki je bil v temi v kuhinji, in Maiti ga nagovori prilizneno: „Signor Dottore, le ho d'annunziare un caso di vajuolo in Trebič.“ Doktor odgovori: „Sono a conoscenza di esso ed ho fatto il mio dovere“ in pristavi: „dopo le nostre antecedenze non voglio cambiare con voi (Maiti) parole; se avette qualche cosa, mandatemela in iscritto.“ Maiti na to odgovori: „Veramente parlando con Lei (Giasa) non posso che perdere.“ Doktor na to vstane in Maiti-ju reče: „Andate fuori, altrimenti vi darò due schiaffi.“ Maiti govori

nerazumljive besede, a doktor ga prime, ga vrže iz kuhinje in vrata zapre. Maiti se prestrašen oddalji. Doktor gre po tem v Trst ter naznani magistratu storjeno; tudi Maiti pride dol pozneje, držeč v roki popisan dogodjaj, tam ga odpode, govorom, da so siti njegovih komedij. — Kaj stori prevzetni Maiti zdaj, morebiti miruje? ne še! On hoče dr. Giaksa tu pokazati, da ga nema straha. Dne 18. dec. 1873 ob 1 uri popoldne pošlje Maiti po neki osobi doktorju visitni listek, a doktor ne sprejme listka, rekši: „da takšne ljudi, kakor je Maiti, se pozna brez „visitkarte“,“ ter gre po zdravniških opravilih v Lonjero, od kodar se poverne proti večeru na svoj dom. Okolo 6. ure zvečer pride druga od Maitija poslana zvesta osoba k Vrabcu in vpraša po doktorji, ki je bil doma, ter mu stavi predlog: „Jaz od Maitija poslan, vas, doktor! vprašam: hočete sprejeti poziv na dvoboj?“ Doktor Giaksa odgovori poslancu Maitijevemu: „Recite norecu Maitiju: Jaz kakor pošten Dalmatin se ne dvobojujem z ogleduhi in ovađuhi ter špijoni, ker držim to pod svojo častjo.“ Natančni izid dvoboja prihodnjič. Stvar je jako zanimiva. — Glejte okoličani! stakimi osobami, takimi načelniki vas je oblagodari! vaš „gnadljiv“ magistrat!! Slava mu! —

Domače stvari.

— (Počitnice.) Čuje se, da je sanitarna komisija ljubljanskega mesta v svoji zadnji seji sklenila, da se počitnice na vseh ljubljanskih šolah zaradi koz do 3. februarja podaljšajo.

— (Slovensko gledališče) je bilo pri zadnji predstavi v pondeljek slabo obiskano. — Prva Rosenova igra „Ti si angelj“ spada med one, ki pri nas niso domače in se udomačiti ne bodo mogle, ker pri nas tega posladkorjenega lascivnega in lehkotnega familijskega življenja nij, ter scene iz tacih višjih postopaških družbinskih krogov nam niso komične, nego malko odurne, baš ker nij nikake estetične morale v njih. Igralci so si prizadevali kar so mogli, da si jim je več pridnosti priporočiti: sitno je, če se suster sliši po vsej hiši. Svojo nalogo je ta večer najbolje spolnila gospa Odijeva. Gospodičini Podkrajškova in Jamnikova, so bili v scenah, katere njihove zmožnosti ne presegajo, dobre; g. Jamnikova je pač bolja v resnih, nego naivnih rolah, gospodični Podkrajškovi pak je v nekaterih prizorih z očetom ženinovic manjkalo naravnosti. Gospodje Kocelj, Kajzelj in Šmid so dobro igrali. G. Noll je bil na pr. v sceni, ko išče „spesobnega moža“ izvrsten, pri nastopu svojem pa v prvi sceni neznosen, ker je pretiraval.

— (Iz Karlovca.) Tukaj je M. Barešić ustrelil velikega labuda. Pravijo, da se jih veliko večkrat semkaj dotepe. Tudi drugih tie donašajo v Karlovec vrli strelci graničarji, katere so prišle s severja obiskat krasne dežele jugoslovanskih bratov. Vidre so kaj vsakdanjega; tudi se bele čaplje večkrat prikažejo. Vse te živali pridno kupuje g. Davorin Trstenjak, ravnatelj gl. šol, in jih nadevlje, da pokaže čez nekoliko let svojim bratom bogato zbirko prirodopisnega blaga, katero se nahaja v Hrvatski, kot v svoji domovini, ali pa katero va-njo pride.

Tržna poročila.

Z Dunaja 10. jan. Trg nij bil posebno živahen, in se tudi cene niso posebno spremenile. Pšenice so domači kupci okolo 25.000 vaganov kupili. Banaška je bila po 8 gl. 10 kr., ruska po 7 gl. 80 kr., najcenejša izmed vseh sort. Rež je pri starih cenah ostala, in se je je okolo 19.000 vag. prodalo, tedaj zelo veliko. Ogerska je bila po 5 gl. 45 kr., slovaška po 6 gl. 10 kr. Ječmena se je malo prodalo, v cenah je pa ostal. Prav lepega se je malo ponujalo. Slovaški je bil po 5 gl. 15 kr., gališki po 5 gl. 20 kr. Koruzi, prav lepi je stara cena ostala, gališki pa je za 10 do 15 kr. pala. Oves se je za 2 kr. podražil, in je bil po 2 gl. 18 do 20 kr.

Iz Budapešte 10. jan. Tako slabe kupčije, kakor pretečeni teden, letos še nij bilo. Žita se je strašno malo pripeljalo. Le temu je pripisati, da je pšenica samo za 10—15 kr. pala. Rež nij imela nič semnja, ker se nij nič po nji vpraševalo. Od ječmena so se le lepše sorte malo jemale. Pivovarno blago je še precej dobre cene imelo. Prodalo se ga je samo 8000 vaganov. Koruze se je strašno malo pripeljalo, popraševalo se je pa še precej po njej, za to se je plačevala po 10 do 15 kr. dražje. Prodalo se je koruze komaj 10.000 centov, skoraj vsa, kar je je bilo na trgu. V ovsu je bil trg cel teden miren in nespremenjen; proti koncu je padla cena za 2—3 kr., in so ga 12.000 vag. prodali. Proso je bilo po 4 gl. 40 kr. do 4 gl. 80 kr., pšeno po 8 gl. 10 kr. do 8 gl. 38 kr. Konoplje po 4 gl. 25 kr. Fižol po 5 gl. 30 kr., leča, katero so posebno banaški in erdeljski kupci jemali, je bila po 6 gl. 50 kr. do 6 gl. 75 kr. Grah po 6 gl. do 5 gl. 50 kr. Krompir po 2 gl. 75 kr. dunajski cent. Svinjska mast je bila po 40 gl. brez soda, 42 s sodom. Špeha se letos malo pripelje, pa tudi kupcev nij veliko. Bil je po 30—31 gl., prekajen pa po 38 do 40 gl. Češplje so bile po 22 do 23 gold.

Poslano.

Gremij ljubljanskih kavarnarjev je primoran, ceno tase kave od 18. t. m. od 10 na 12 kr. povišati; to povišanje ne prouzročuje nobenim načinom želja, da bi na stroške čestitih p. n. gospodov gostov neopravičen dobiček imeli, nego samo denašnje razmere.

Kavarnar mora, zahtevanju časa prilično svoje prostore s precejšnjimi stroški lepšati, je s primernim comfortom preskrbeti, leto na leto večjo izbirko dragih časnikov gostu nuditi; — tudi ga je zadelo povišanje stanovnine, direktnih in indirektnih davkov: k vsemu temu pa še zvišano plačilo služabnikov in življenje, ki je bistveno dražje postalo.

Ne gledé na vse to, je glavna reč, kava za blizu 60% na kupu poskočila.

Dokler smo s staro kavo izhajali, dajali smo radi čestitemu občinstvu kavo po prejšnjih cenah, sedaj pa je za vsakega izmed nas vprašanje bitja ali nebitja, da nas čestito občinstvo vsaj nekoliko odškoduje za stroške, ki smo je imeli.

Medtem ko surovo kavo za okolo 60% dražje plačati moramo, dobimo s povišanjem 2 kr. za taso le 17% tega razločka v ceni, t. j. mi imamo še vedno več ko 40% podražena na korist visoko čestitega občinstva nositi. (9)

Z vsem spoštovanjem

Gremij ljubljanskih kavarnarjev.

Poslano.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov.

Revalessière du Barry

v Londonu.

Izvrstno zdravilo Revalessière du Barry odstrani vse bolezni, ki se leku zoperstavljajo, namreč bolezni v želodci, v živcih, v prsih, na pljučah, jetrah, žlezah,

na sliznici, v dušnjaku, v mehurji in na ledvicah, tuberkole, sušico, naduho, kašelj, neprebavljivost, zapor, drisko, nespečnost, slabost, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavico, naval krvi, šumenje v ušesih, medlico, in bljevanje krvi tudi ob času nosečnosti, skalno silo, otožnost, sušenje, revmatizem, protin, bledico. — Izpisek iz 75.000 spričeval o ozdravljenji, ki so vsem lekom kljubovali:

Spričevalo št. 68.471.

Prunetto pri Mondovi,
26. oktobra 1869.

Moj gospod! Morem vas zagotoviti, da odkar čudovito Revalesciere du Barry rabim, to je od dveh let, niti nadežnosti svoje starosti, niti teže svojih 84 let več ne čutim. Moje noge so zopet šibke postale, moj pogled je tako dober, da ne potrebujem očal; moj želodec je močen, kakor bi bil 30 let star, — s kratka, čutim se pomlajen; jaz pridigujem, spovedujem, obiskujem bolnike, potujem precej daleč peš, čutim svoj um jasn in svoj spomin očvrst. Prosim Vas, to izpoved objaviti, kjer in kakor hočete. Vam zelo udani

Abbé Peter Castelli,
Bach-es-Theol. in župnik v Prunettu,
okrog Mondovi.

Spričevalo št. 75.705.

Dunaj, Praterstrasse 22.
maja 1871.

Jaz sem Vam hvalo dolžen za prosep, katerega je Vaša Revalesciere pri meni napravila. Trpel sem namreč na želodnem krču, kašlju in driski, od kojega me je Vaše izvrstno zdravilo odrešilo.

L. Grosmann.

Tečnejši kot meso, prihrani Revalesciere pri odraslih in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravlje.

V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalesciere-Biscuiten v pušicah 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalesciere-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Innsbrucku Diechtl & Frank, v Celovcu P. Birnbacher, v Lendu Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Morić, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnah in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštinih nakaznicah ali povzetjih.

Dunajska borza 14. januarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	69 gld.	55	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	74	40	"
1860 drž. posojilo	104	50	"
Akcije narodne banke	1026	—	"
Kreditne akcije	240	50	"
London	113	65	"
Napol.	9	6	"
C. k. cekini	—	—	"
Srebro	106	75	"

Moj bogato ilustrirani glavni zapisnik

za l. 1874

o sočivjem, poljskem, travjem in cvetličnem semenu*), kot o rožah, sadnem drevju, jagodnjem sadju, jagodah, lepoticnem drevju, corriferah, cvetlicah, rastlinjaskih in sobnih zelcih, grmasti rastlinah itd. itd. je prišel na svitlo in je na blagovoljno zahtevanje za oddati pripravljen.

*) Vaga je od 1. januarja t. l. metrična.

Med pustom priporočam odrezane bele kamelije.

Julius Dürr,

Firma: Karl Schmidtova vrtnarija,
karlovske predmestje, 24.

(11)

trgovec v Ljubljani.

Dober kup, kakor pri razprodaji
na debelo in drobno.

Mnogovrstno kramarsko in gosposko blago

10—25 % pod fabriško ceno.

Ob enem voščim mojim čestitim obiskovalcem veselo novo leto, izrekam posebno zahvalo za večletno zaupanje in prosim, isto meni še za naprej ohraniti blagovoliti.

Z velikim spoštovanjem

J. Vičič,

kupec na glavnem trgu v Ljubljani.

(345—1)

Glavni trg, nasproti štirne.

Javna zahvala in priporočanje.

Podpisani je bil pri

vzajemni zavarovalnici na življenje „PATRIA“

na Dunaji s svojo 25. decembra 1873 umrlo soprogo, Ivano Detter, rojeno Bradač, na jako velik znesek zavarovan, in mi je zgorajšnji zavod, ko sem mu legalne mrtvaške liste doposlal, že v 8 dneh celi znesek brez vsakega odbitka izplačal. Čutim se torej prijetno zavezanega, da temu občestvenemu zavarovalnemu, prav za prav pravemu človekoljubnemu zavodu, zaradi njegove coulance javno svojo najiskrenejšo zahvalo izrekam, in morem ga zavarovanja iskajočemu občestvu najtoplejšo priporočati.

(10)

V Ljubljani, 10. januarja 1873.

Franc Detter,
trgovec.

Zima pride, zima pride, zima je že tu!

Dobra, grejoča zimska obleka
varuje pred prehlajenjem, ki je začetek vsake bolezni.

Zdravilna podtelesca.

Ta so iz najfinije Merino-volne, izvrstno grejo telo in je varuje pred prehlajenjem.

- 1 fine vrste, belo 1 gl.
- 1 " pisano 1 gl.
- 1 najfinije volne 2 gl.
- 1 " pisano 2 gl.

1 zgornja srajca

iz najfinijega barvanega flanela s svilinami ali atlasnimi prsi in lepimi načrti prešita 5 gl.

Šali za gospode

vseh barv iz najfinije volne gld. 1.50.

Potni šali

veliki, kot ogrinjalo 2 gl. in 5 gl.

Šlips za gospode in gospe

iz najtanjšje volne s svilo pretkano 50 kr. in 1 gl.

Ogrinjala za gospe in deklice

à la Maria Antoinette, rdeča, modra, bela, vijolasta. So iz najtanjšje berlinske volne tkana, pletena, izvrstno grejo in so najlepša in najnovejša v tem času.

- 1 za otroke 50 kr.
- 1 " deklice, najtanjšje 1 in 2 gl.
- 1 " gospe, zelo tanko 2—5 gl.

Komašnje

iz najtanjšje barvane berlinske volne pletene.

- 1 za otroke 50 kr.
- 1 " deklice 1 gl.
- 1 " gospe, najtanjšje 2 gl.

Komašnje za gospode

iz najtanjšje sukna, podložene, s lepimi gumbami prešite 5 gl.

Komašnje

iz pravega ruskega usnja z varnostnimi sponami, varuje hlače popolnem pri slabem vremenu. 1 par najtanjših 5 gl.

Dolge in kratke nogovice

najbolje vrste.

- 1 par dolgih za deklice 50 kr.
- 1 " " " gospe, najtanjšje 50 kr.
- 1 " flanelnih kratkih 50 kr.
- 1 " iz najtanjšje volne pletenih 1 gl.
- 1 " lovskih najtanjših 2 gl.

Posebno lepo

je nositi zelo tanka prava turška svilena Cachenéz-ogrinjala za gospe po 1 gl., 2, in 5 gl.

Mufi za gospe in otroke.

- 1 za deklice ali otroke 1 gl.
- 1 ovrtnik za to 50 kr., 1 gl.
- 1 za deklice 2 in 5 gl.
- 1 popolni kinč, ovrtnik in muf dolgodlačen najtanjši 5 gl.

Rokovice

iz najtanjšje mehkoobutne volne.

- 1 par za gospe 50 kr. in 1 gl.
- 1 " " " podložene 1 in 2 gl.
- 1 " " gospe in deklice 50 kr. in 1 gl.
- 1 " " " " podložene 1 gl.

Rokovice iz jelenjega usnja.

- 1 par za otroke 50 kr.
- 1 " " gospe ali deklice 1 gl.
- 1 " " " in " z manšetami 2 gl.

- 1 par za gospe 1 in 2 gl.
- 1 " s kožo podloženi, za kočiranje 2 gl.

Vloge za v čevlje

so najbolj priporočevalne, varujejo noge pred mrazom in potem nji treba težkih zimskih čevljev nositi.

1 par za gospe, gospe ali otroke 50 kr.

Bodi luč!

Novo popravljene petrolejske svetilnice z varnostno napravo, popolnem brez duha, po najlepših izgledih dunajske razstave narejene, so najboljše vrste le pri podpisane fabriške zalogi dobiti. Svetilnice za pri uku, delu, za družino so tako narejene, da je v 24. urah le za 2 in pol kr. tvarine treba.

- 1 kuhinjska svetilnica 50 kr.
- 1 stenska ali viseča 1 in 2 gl.
- 1 sobna popolna 50 kr. najlepša 1 in 2 gl.
- 1 za uk ali delo 1 in 2 gl.
- 1 salonska posebno lepa 5 gl.
- 1 viseča za predsobo ali delavnico 50 kr., 1 do 2 gl.
- 1 salonska viseča s škripci 5 gl.
- 1 taiste luksurijoznejše za 1, 2, 5 dražje.
- 1 svetilnična podloga iz Angora-volne 50 kr.

Naglo kot blisk!

Najprijetnejša zabava po zimi je drsanje, toda k temu je neogibno treba dobrih, varnih drkalic.

Vse drkalice so prevedene z novo patentirano ameriškansko varnostno napravo.

- 1 par za otroke 1 gl.
- 1 " gospe ali deklice 2 gl.
- 1 " jako lepih, prav angleških 5 gl.
- 1 " za gospe 2 gl.
- 1 " " " najlepših 5 gl.

Gulden-Bazar, na Dunaji, Praterstrasse 66.

(312—13)